

کارایی زنجیره تامین با استفاده از پویایی‌های سیستمی و تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته (مطالعه موردی: شرکت شیشه و بلور اصفهان)

امیر مسعود احمدی^۱، فرزین مدرس^۲، علیرضا بافنده زنده^۳

۱- دانشجوی دکتری، گروه مدیریت صنعتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

۲- دانشیار، گروه ریاضی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

۳- دانشیار، گروه مدیریت صنعتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

رسید مقاله: ۱۰ فروردین ۱۴۰۰

پذیرش مقاله: ۱۳ شهریور ۱۴۰۰

چکیده

هدف از انجام این مطالعه افزایش کارایی زنجیره تامین پیشنهادی، با استفاده از پویایی‌های سیستمی و تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته است. اگر چه تاکنون تحقیقات گسترده‌ای در ارتباط با کنترل موجودی صورت گرفته است ولی کنترل موجودی با استفاده از پویایی سیستم در زنجیره تامین حلقه بسته کمتر مورد توجه و بحث قرار گرفته است که منجر به سطح سفارش صحیح می‌شود. به منظور استخراج مدل مفهومی پژوهش متغیرهای مورد استفاده در مصاحبه با خبرگان مورد بررسی قرار گرفت. مدل مفهومی تحقیق با استفاده از آزمون‌های مختلف در نرم‌افزار ونسیم اعتبارسنجی و مدل پیشنهادی برای یک مطالعه موردی از بخش شرکت شیشه و بلور اصفهان پیاده‌سازی شده است. مدل ارایه شده در این تحقیق و بررسی اعتبار آن وجود پویایی‌های مفروض در مدل پیشنهادی را تایید نمود، این پویایی‌ها در قالب حلقه‌های علت و معلولی چگونگی تاثیر گذاری متغیرهای مدل را بر یکدیگر در طول زمان نشان می‌دهد. بررسی نتایج نشان می‌دهد که برای مجموعه تحت بررسی در صورت برابر صفر بودن موجودی قابل بازیافت، موجودی در دسترس و وضعیت انباشتگی بازگشت در شرایط حدی حداقل و برابر صفر تولید کاهش پیدا خواهد کرد. آزمون حساسیت، حساس بودن نتایج مدل به انتخاب بازدهی زمانی را نشان می‌دهد که برای انجام این آزمون بازه زمانی ۵۰ ماهه مدل به ۱۰۰ ماه تبدیل شد و با نصف کردن بازه زمانی مدل، تغییر چشمگیری در رفتار مدل مشاهده نشد و هم چنان افزایش متغیرهای مدل باعث بهبود زنجیره تامین حلقه بسته می‌شود.

کلمات کلیدی: زنجیره تامین حلقه بسته، کنترل موجودی، پویایی سیستمی، نرم‌افزار ونسیم.

* عهده‌دار مکاتبات

آدرس الکترونیکی: farzinmodars@yahoo.com

۱ مقدمه

طراحی شبکه زنجیره تامین عبارت است از تعیین مکان و تعداد تسهیلات موجود در شبکه، موجودی هر تسهیل و کمیت جریان ارسالی بین آن‌ها. هدف از طراحی زنجیره تامین علاوه بر مکان‌یابی تسهیلات، حداقل کردن هزینه‌هایی مانند خرید، تولید، حمل و نقل و غیره نیز می‌باشد [۱]. طراحی مناسب شبکه زنجیره تامین منجر به تعیین ساختاری بهینه می‌شود که این امر مدیریت موثر و رقابتی زنجیره تامین را امکان‌پذیر می‌نماید.

با توسعه سریع فناوری اطلاعات در سال‌های اخیر و کاربرد وسیع آن در مدیریت زنجیره تامین^۱، بسیاری از فعالیت‌های اساسی مدیریت زنجیره با روش‌های مختلفی در حال انجام است [۳-۱]. در زنجیره تامین سه نوع جریان وجود دارد که عبارت‌اند از مواد، اطلاعات و امور مالی [۴]. در حالی که جریان اطلاعات بالادست می‌تواند به پیش‌بینی‌های فروش، سفارشات و نقطه فروش اشاره کند. نمونه‌هایی از جریان پایین دست جریان مالی می‌تواند صورت حساب، قیمت گذاری و شرایط اعتباری باشد در حالی که یک مثال از جریان مالی بالادست می‌تواند پرداخت باشد [۵]. اولین بررسی نمادین در زمینه توسعه سیاست‌های موجودی توسط مهرجو و همکاران [۶] انجام گرفت. از ابتدای پیدایش مطالعات کلاسیک در زمینه مدیریت علمی که به دهه‌های اول و دوم قرن اخیر برمی‌گردد، مبحث کنترل موجودی‌ها و چگونگی تصمیم‌گیری در مورد آن‌ها از مشغله‌های فکری مدیران بوده است و تاکنون تلاش‌های گسترده‌ای در این زمینه انجام گرفته و مدل‌های مختلفی برای کنترل موجودی‌ها ارائه شده است [۷]. بیشتر مدل‌هایی که ابتدا مطرح شدند مدل‌های نسبتاً ساده‌ای بودند که تا حد امکان سعی در ساده‌سازی واقعیات داشتند و پارامترهای مدل را به طور قطعی در نظر می‌گرفتند؛ در حالی که یکی از مسایلی که در زمینه مدیریت و تصمیم‌گیری مشمول این ابهام و نبود قطعیت است، موضوع کنترل موجودی است که اغلب پارامترهای آن در دنیای واقعی به شکل مبهم و غیر قطعی است [۸-۱۰].

اهمیت این توسعه به این دلیل است که مدل‌های سنتی کنترل موجودی، مانند مقدار سفارش اقتصادی و مقدار اقتصادی تولید برای محیط قطعی توسعه یافته‌اند؛ در حالی که عدم قطعیت محیط واقعی ما را نسبت به کارایی این گونه فرمول‌ها دچار تردید می‌کند. از سوی دیگر، مدیریت موجودی یکی از مباحث مهم در مدیریت زنجیره تأمین محسوب می‌شود [۱۱]. در دهه‌های اخیر، توجه به مسایل زیست محیطی، الزامات قانونی و نیز منافع اقتصادی ناشی از فعالیت‌های بهبود و بازسازی محصول، سبب شده است بسیاری از شرکت‌های مهم بر اجرای فعالیت‌هایی چون جمع‌آوری، بهبود، بازسازی و یا بازیافت محصولات^۱ که در انتهای زنجیره تامین سنتی و در پایان عمر مفید خود قرار دارند، تمرکز نموده و در این زمینه موفقیت‌های قابل توجهی به دست آورند [۱۲-۱۴]. بهبود محصول نیاز به مواد دسته اول، مصرف انرژی و فضای الزام برای دفع محصولات را کاهش می‌دهد. بنابراین از دیدگاه تجاری این سیستم‌ها سهم قابل توجهی در افزایش سودآوری سازمان دارند. این مجموعه مسایل موجب توجه به جریان معکوس در زنجیره و توسعه محدوده فعالیت‌های مدیریت زنجیره تامین شده‌اند. به عبارتی امروزه باور مشترک یک زنجیره تامین که داشتن یک ساختار ساده و هموار مرتبط با حرکت محصولات از نقطه مبدا به نقطه مصرف است، در حال تغییر به زنجیره حلقه بسته می‌باشد. از طرفی با توجه به هزینه‌های بالای نگهداری کالا و در

¹ Supply Chain Management

نتیجه اهمیت سیستم کنترل موجودی در زنجیره تامین می توان از مدیریت موجودی ها^۱ به عنوان یکی از موضوع های مهم در تجارت و صنعت نام برد که البته با توجه به شرایط ویژه کالاهای خاص، کنترل موجودی و مدیریت بهتر تقاضای این اقلام از اهمیت دو چندانی برخوردار می باشد [۱۵]. بنابراین تولیدکنندگان این محصولات می توانند به منظور پاسخ گویی به نگرانی های زیست محیطی و کاهش هزینه های سیستم، به همکاری با تامین کنندگان مواد اولیه و خرده فروشان پرداخته و با طراحی یک زنجیره تامین حلقه بسته، علاوه بر تحویل مناسب محصول به مشتری، نسبت به جمع آوری اقلام مصرف شده، تعمیر، بازسازی، و فروش مجدد آن ها اقدام نمایند. صابری و همکاران [۱۶] خاطر نشان کردند که توسعه پایدار در مدیریت زنجیره تامین، نه تنها یک عامل محدود کننده بلکه یک رویکرد برای بهبود عملکرد است. این بر قدرت رقابتی شرکت و سازمان دهی زنجیره تامین آن اثر دارد. اگرچه چارچوب و مفهوم SSCM^۲ توسعه یافته است، ترکیب روش های اطلاعات ناقص و روابط درونی موجود موجب اختلاف در فرایند تصمیم گیری در سطوح صنعتی و شرکتی می شود و این تصمیم گیری شامل پایش و ارزیابی اثر عملیات کسب و کار بر روی محیط زیست و جامعه است.

فارسی و همکاران [۱۷] یکپارچه سازی تصمیم گیری در خصوص سه مولفه کلیدی زنجیره تامین شامل قیمت گذاری، مسیریابی و کنترل موجودی، چند محصولی چند دوره ای در یک زنجیره تامین دو سطحی؛ شامل یک تولید کننده و مجموعه ای از خرده فروشان را مورد مطالعه قرار دادند. دروغتی و همکاران [۱۸] به بررسی این ادعا پرداختند که آیا اشتراک اطلاعات به عنوان وسیله ای برای کاهش هزینه های عملیاتی زنجیره تامین پایدار نیز هست یا نه؟ آن ها به این نتیجه رسیدند که به اشتراک گذاری اطلاعات در این زنجیره تامین باعث افزایش سود سالانه با کاهش قیمت خریدار منجر می شود. آقاجانی و همکاران به بررسی یک مدل برنامه ریاضی فازی برای مساله طراحی شبکه زنجیره تامین پایدار چند کالایی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که سه بعد زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی ابعاد اصلی پایداری در زنجیره تامین هستند [۱۹]. منصوری و همکاران به طراحی مدل عملکرد اجتماعی زنجیره تامین سبز تحت شرایط عدم قطعیت پرداختند [۲۰]. رضایی و خاکستری (۱۳۹۸) به ارایه مدل ترکیبی کنترل موجودی تحت کنترل فروشنده همراه با انتخاب تامین کننده سبز در شرایط عدم قطعیت پرداختند. در این تحقیق یک مدل ریاضی دو هدفه برای یک مساله سیستم موجودی تحت کنترل فروشنده در زنجیره تامین سبز دو سطحی با دو تامین کننده و یک خریدار توسعه داده شده است. الگوریتم اجرا شده نتایج خوبی را در زمان محاسباتی مناسب نشان داده است [۲۳]. محمودی و همکاران (۱۳۹۸)، به ارایه یک مدل ریاضی جهت انتخاب تامین کننده در زنجیره تامین با در نظرگیری مسایل کنترل موجودی و قیمت گذاری پرداختند [۲۴]. در مطالعه صورت گرفته توسط آزادی و همکاران (۲۰۱۹)، نیز مساله ای توأم کنترل موجودی و قیمت گذاری مطرح شده که مدل پیشنهادی آنها تصادفی بوده و برای محصولات فاسد شدنی ارایه گردیده است [۲۵]. شریفی و همکاران (۱۳۹۸)، به شبیه سازی مساله کنترل موجودی با هزینه سفارش دهی متغیر به کمک پویایی سیستم ها پرداختند. نتایج نشان می دهد که خط مشی پرکردن موجودی پیشنهادی می تواند در تصمیم گیری های لازم برای

¹ Inventory Management² Sustainable Supply Chain Management

مدیریت و کنترل موجودی محصولات فسادپذیر مفید واقع شود [۲۶]. اکبری و همکاران (۲۰۱۷) کنترل موجودی برای یک فروشنده را در زنجیره تامین محصولات فسادپذیر و با در نظر گرفتن تخفیف در قیمت را ارایه دادند. آنها یک زنجیره تامین دوسطحی با یک تامین کننده و چندین خرده فروش را در نظر گرفته و تخفیف در قیمت محصول را بعد از زمان خاصی برای تحریک تقاضا در مدل خود در نظر گرفتند. همچنین یک مدل برنامه ریزی غیرخطی با تابع هدف حداقل سازی هزینه کل زنجیره تامین در نظر گرفته و از ترکیب الگوریتم ژنتیک و بهینه سازی ذات برای حل آن استفاده کرده اند [۲۷].

۲ تعریف مساله

تعیین میزان سفارش دهی مشکل کلاسیک موجودی است. در زنجیره ی عرضه ی سنتی، هر سطح از اعضای زنجیره تنها مسئولیت مدیریت شرایط خود و از جمله کنترل موجودی خویش را بر عهده دارد. بنابراین هر یک از سطوح زنجیره عرضه با توجه به شرایط خاص و اطلاعاتی کلی در باره مشتریان بلاواسطه ی خود، به تامین کننده سفارش می دهد.

با توجه به هزینه های بالای نگهداری کالا و در نتیجه اهمیت بالای سیستم کنترل موجودی در زنجیره تامین می توان مدیریت موجودی ها را به عنوان یکی از موضوعات مهم در تجارت و صنعت نام برد. تحقیق در زمینه کنترل موجودی به دو صورت سیاست مرور پیوسته و مرور دوره ای انجام می پذیرد. در سیاست مرور پیوسته می توان هر لحظه با توجه به موقعیت موجودی در دست اقدام به بازپرسی کرد. در حالی که در سیاست مرور دوره ای فقط در زمان های خاص می توان این کار را انجام داد. طی سالیان اخیر مسایل کنترل موجودی چند پریودی در زمینه های مختلف به خصوص زنجیره تامین بر اساس فرضیات و شرایط گوناگون شکل گرفته اند [۲۸]. یکی از مدل های پر کاربرد کنترل موجودی مدل مقدار تولید اقتصادی است. فرض هایی که در این مدل به کار رفته است کاربرد آنها را برای شرایط کنونی سیستم های تولید محدود می کند. پس این روش باید تا حد امکان کنار گذاشته شود [۲۹]. همان طور که اشاره شده یک زنجیره تامین با یک تولید کننده و چندین خرده فروش و یک جمع آوری کننده در نظر گرفته شده است. و سعی در یافتن بهترین سیاست های بازپرسی برای یک کالا دارند. پویایی های سیستمی دیدگاه و مجموعه ای از ابزارهای مفهومی است که ما را قادر به فهم ساختار و پویایی سیستم های پیچیده می کند و همچنین روش مدل سازی ماهرانه و ظریفی است که می تواند در ساخت شبیه سازی رایانه ای از سیستم ها مورد استفاده قرار گیرد و استفاد از آن منجر به طراحی ساختار و سیاست های موثر می شود [۳۰]. سیستم ها طی زمان تغییر می کند و این تغییرات بر پویایی سیستم دلالت دارند. از این رو سیستم های تغییرپذیر را سیستم های پویا می نامند. در واقع روابطی دو سویه عناصر و همچنین تعامل عناصر با محیط را برای تعقیب هدف های سیستم محدود می سازند، منشا اصلی این تغییرات هستند [۳۱]. عمده مسایلی که در زمینه کنترل موجودی مطرح می شوند، با فرض تقاضای ایستا در محیط قطعی یا تصادفی مورد بررسی قرار گرفته اند. این فرض در دنیای واقعی کاربرد چندانی ندارد، چرا که نیازهای مشتریان به دلایل مختلف از جمله تقاضای قبلی، دریافت تقاضا از چندین خرده فروش با دوره های زمانی متفاوت و غیره در طول زمان تغییر می نماید. در برخی از

پژوهش‌های مرتبط نیز با این که مساله کنترل موجودی پویا مورد بررسی قرار گرفته است، برای سهولت حل، تقاضا به صورت یکنواخت در طول افق برنامه‌ریزی تخمین زده شده است که با در نظر گرفتن این فرضیات از کاربرد این مدل‌ها در دنیای واقعی فاصله گرفته می‌شود.

تا کنون در داخل کشور و مطالعات خارج، بیشتر تحقیقات انجام شده از مدل‌سازی دینامیکی زنجیره‌تامین، فرموله کردن پیوسته در مورد زمان و موجودی‌های انباشته شده صورت گرفته است. در حالی که ارایه گسسته در مورد متغیرهای کلیدی زنجیره شامل نرخ سفارش، نرخ تحویل و وضعیت موجودی و سفارشات در راه به واقعیت نزدیک‌تر است و ابزار مناسب‌تری را برای توسعه سیاست‌های زنجیره در اختیار قرار می‌دهد. برای بررسی یک زنجیره‌تامین حلقه بسته و تحلیل سناریوهای آن نیاز به نگاه یکپارچه و کلان به کل زنجیره‌تامین است که با توجه به پیچیدگی ارتباط بین متغیرها و مراحل بین زنجیره‌تامین حلقه بسته، استفاده از پویایی‌های سیستمی می‌تواند راه حل مناسب برای این کار باشد که تا کنون محقق نشده است. از طرفی تحلیل سیاست‌های موجودی با در نظر داشتن تمامی فاکتورهای زنجیره‌تامین حلقه بسته به صورت یکپارچه، شکاف بزرگی در ادبیات این حوزه را رقم زده است که در این پژوهش به دنبال محقق کردن آن هستیم. نبود سطح سفارش مناسب برای سفارش مجدد مواد اولیه و جمع‌آوری مواد قابل استفاده مجدد می‌تواند هزینه‌های بسیاری را به ارمغان بیاورد. بنابراین با ارایه یک مدل شبیه‌سازی شده از زنجیره‌تامین حلقه بسته می‌توان بهبود عملکرد آن را با استفاده از سناریوهای مختلف به دست آورد و سطوح مناسب متغیرهای مختلف این زنجیره را در حد بهینه محاسبه کرد. اگرچه تحقیقات گسترده‌ای در این حوزه صورت گرفته است ولی تا به حال مساله کنترل موجودی با تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره‌تامین حلقه بسته با استفاده از پویایی‌های سیستمی انجام نشده است و این پژوهش از این دیدگاه نوآورانه می‌باشد.

به طور کلی اهداف این تحقیق عبارتند از:

- شناسایی فاکتورهای مهم و اثرگذار در زنجیره‌تامین حلقه بسته
- تعیین رابطه علی و معلولی میان متغیرهای مهم زنجیره‌تامین
- شبیه‌سازی زنجیره‌تامین حلقه بسته با کمترین مفروضات و نزدیک به واقعیت
- تحلیل حساسیت سیاست‌های موجودی در طول زنجیره‌تامین
- توسعه‌ی سیاست‌های سفارش‌دهی
- بهبود عملکرد زنجیره‌تامین

۳ روش تحقیق

پژوهش حاضر از منظر هدف، کاربردی- توسعه‌ای است. در این پژوهش از روش پویایی‌های سیستم استفاده شده است. در پژوهش حاضر بر اساس گام‌های موجود در روش پویایی‌های سیستم، مدل کنترل موجودی در زنجیره حلقه بسته شرکت شیشه و بلور اصفهان پیاده شده است. اطلاعات لازم بر اساس داده‌های مربوط به پرسشنامه توسط نخبگان در دسترس، تامین کنندگان، عرضه کنندگان و مدیران شرکت شیشه و بلور اصفهان حاصل شده

است. به عبارتی برای آزمون مدل و سنجش میزان انطباق رفتار آن با رفتار سیستم واقعی، از داده‌های تکمیل شده پرسشنامه استفاده خواهد شد. در ادامه مراحل و روش تحقیق بیان شده است.

۳-۱ طراحی و پیاده‌سازی مدل پویای زنجیره تامین حلقه بسته

جهت طراحی و پیاده‌سازی مدل پویای زنجیره تامین حلقه بسته ۵ گام تکرار شونده زیر اجرا شده است که عبارتند از: (۱) تعریف مسأله، (۲) توسعه‌ی فرضیه‌های پویا، پس از مشخص شدن مسأله، (۳) مدل‌سازی و فرمول‌بندی مدل، (۴) اعتبارسنجی مدل، (۵) تجزیه و تحلیل نتایج (سناریوسازی و ارزیابی سیاست‌ها). در ادامه این ۵ گام بر اساس مسأله تحقیق تشریح شده است.

• گام اول: تعریف مسأله و افق زمانی پژوهش

این پژوهش در پی پاسخگویی به این پرسش است که از میان عوامل تاثیرگذار بر سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته، تاثیر کدامیک بیشتر است و هر کدام از این عوامل به چه میزان بر کنترل موجودی زنجیره تامین حلقه بسته تاثیرگذار است. محقق قصد دارد با مدل‌سازی این مدل در شرکت شیشه و بلور اصفهان و وارد نمودن متغیرهای بر اساس روش پویایی‌های سیستم به این پرسش پاسخ دهد. در اغلب تحقیقات تجربی صورت گرفته در حوزه متنوع سازی یک بازهی ۳ تا ۵ ساله را برای بررسی نتایج در نظر گرفته شده است (گری، ۲۰۰۵). در این تحقیق با استناد به نظرات خبرگان و نیز ادبیات موضوع، افق زمانی ۵۰ ماهه در نظر گرفته شده است تا زمان کافی برای عملکرد بازخوردها وجود داشته باشد.

• گام دوم: فرضیه‌ی پویا

فرضیه پویا، یک تئوری کارا درباره‌ی چگونگی بروز مسأله است (استرمن، ۲۰۰۰). بر اساس مشاهداتی که از الگوهای مرجع صورت گرفته است و تئوری‌هایی که در ادبیات تحقیق ملاحظه شد، فرضیه‌ی پویای مدل موردنظر به صورت زیر تنظیم گردید. سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره‌تأمین حلقه بسته شرکت شیشه و بلور اصفهان متأثر از عوامل متفاوتی است که یکی از آنها تاثیر متفاوت متغیرها بر زنجیره‌تأمین حلقه بسته شرکت شیشه و فولاد اصفهان است. یعنی هر اندازه متغیرهای تاثیرگذار بهبود یابند عملکرد زنجیره‌تأمین در شرکت شیشه و بلور اصفهان با سرعت بیشتری بهبود خواهد یافت.

• گام سوم: ترسیم ساختار مدل (مدل‌سازی)

متغیرهای مورد بررسی در ساختار مدل در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. تعریف متغیرهای مورد بررسی در ساختار مدل پژوهش

نام متغیر	علامت	نوع متغیر	تعریف
تناوب بازگشتی	Replenishment frequency	کمکی	متغیر کمکی تناوب بازگشتی تکرار جریان فرآیند از زمان قرار دادن یک مرتبه به زمان سفارش بعدی برای پر کردن موجودی تخلیه شده است. چرخه دوباره پر کردن بسته به اینکه چه چیزی برای یک صنعت خاص مفید است، ممکن است در هر نقطه از چرخه تولید، توزیع یا فروش انجام شود. به عنوان مثال، یک تجارت ممکن است بخواهد

چرخه پر کردن مجدداً تکرار شود، در حالی که هنوز تعداد کافی سهام برای دستیابی به سفارشات برای ۳۰ روز آینده وجود دارد. یا ممکن است دوباره پر کردن دوباره تا یک مقدار حداقل سفارش خاص برسد.		
بازسازی تا سطح تعریف شده موجودی قابل بازیافت	Remanufacture up to level	کمکی
بازسازی تا سطح تعریف شده موجودی قابل بازیافت	Recoverable inventory	انباشت
بازسازی	Remanufacturing	نرخ
موجودی قابل استفاده	Serviceable inventory	انباشت
تولید	production	نرخ
نرخ تولید	Production up to level	کمکی
سطح پایین اصلاح پذیری برای تولید	Low level of serviceable For production	کمکی
تقاضا	Demand	نرخ
جستجوی	Demand lookup	کمکی

کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	کمکی	Low level of serviceable For remanufacturing	تقاضا سطح پایین اصلاح پذیری برای بازتولید
منظور زمانی است که سیستم ترجیح می‌دهد مجدداً تولید را انجام دهد. سطح پایین اصلاح پذیری برای بازتولید یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	کمکی	Percentage disposed	درصد دورریز
درصد دورریز یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	انباشت	Disposal	در دسترس بودن
در دسترس بودن متغیری صفر تا یک است که صفر نشان دهنده وضعیت ضعیف و یک وضعیت بسیار قوی است.	نرخ	Faild returns	عدم بازگشت
عدم بازگشت یک متغیر نرخ است که خروجی و ورودی متغیر انباشت است.	انباشت	Collected returns	بازگشت جمع آوری شده
منظور جمع آوری کالاهای معیوب و یا دچار نقص می‌باشد. بازگشت جمع آوری شده متغیری صفر تا یک است که صفر نشان دهنده وضعیت ضعیف و یک وضعیت بسیار قوی است.	نرخ	Collection	جمع آوری
جمع آوری یک متغیر نرخ است که خروجی و ورودی متغیر انباشت است.	کمکی	Inspection time	زمان بازرسی
زمان بازرسی یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	کمکی	Residence time	زمان باقیمانده
زمان باقیمانده یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	نرخ	Demend inflow	جریان تقاضا
جریان تقاضا یک متغیر نرخ است که خروجی و ورودی متغیر انباشت است.	انباشت	Used products	محصولات استفاده شده
محصولات استفاده شده متغیری صفر تا یک است که صفر نشان دهنده وضعیت ضعیف و یک وضعیت بسیار قوی است.	کمکی	Returns	بازگشت
نشان دهنده وضعیت ضعیف و یک وضعیت بسیار قوی است.	کمکی	Returns rate faction	ضریب نرخ بازگشت
بازگشت یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	کمکی	Return time	زمان بازگشت
منظور ضریب نرخ بازگشت محصولات می‌باشد. ضریب نرخ بازگشت یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	نرخ	Returns inflow	جریان بازگشت
زمان بازگشت یک متغیر کمکی است که بر ضریب نرخ بازگشت تأثیر گذار است و باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.	انباشت	Return accumulation	انباشتگی بازگشت
جریان بازگشت یک متغیر نرخ است که خروجی و ورودی متغیر انباشت است.	کمکی	Return index bakup3	شاخص بازگشت ۳
انباشتگی بازگشت استفاده شده متغیری صفر تا یک است که صفر نشان دهنده وضعیت ضعیف و یک وضعیت بسیار قوی است.	کمکی	Return index bakup2	شاخص بازگشت ۲
قوی است.	کمکی	Return index bakup1	شاخص بازگشت ۱
شاخص بازگشت ۳ یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.			
شاخص بازگشت ۲ یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.			
شاخص بازگشت ۱ یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.			

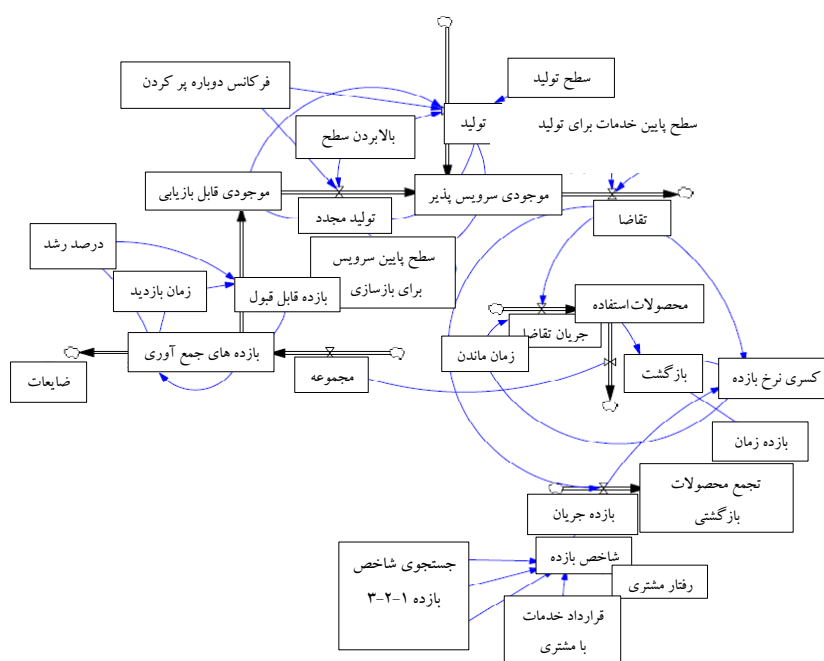
بازگشت ۱		انباشت و نرخ می‌شود.
سرویس	Service agreement	توافق نامه سطح خدمات (SLA) تعهدی بین ارائه‌دهنده خدمات و مشتری است.
توافق با مشتری	with customer	جنبه‌های خاص خدمات - کیفیت، در دسترس بودن، مسئولیت‌ها - بین ارائه‌دهنده خدمات و کاربر سرویس توافق شده است. سرویس توافق با مشتری یک متغیر کمکی
رفتار مشتری	Customer behaviour	است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود. سرویس توافق با مشتری یک متغیر کمکی است که باعث افزایش و کاهش در متغیر انباشت و نرخ می‌شود.

• گام چهارم: اعتبارسنجی مدل

در این تحقیق، از آزمون‌های ساختاری سیستم، به طور مفصل مورد بحث قرار گرفته‌اند جهت اعتبارسنجی استفاده می‌شود. تست مدل و اعتبار آن، قابلیت اعتماد به مدل را افزایش داده و اعتماد به کاربردی بودن آن را بالا می‌برد. اعتبار ساختاری مدل بر اعتبار رفتاری آن اولویت داشته و فقط ساختار مدل معتبر باشد، می‌توان اعتبار رفتار آن را بررسی کرد. این آزمون‌ها عبارتند از: آزمون کفایت مرز، ارزیابی ساختار، ثبات ابعادی، ارزیابی پارامتر، شرایط حدی، خطای یکپارچگی، بازتولید رفتار، رفتار خلاف قاعده، عضو خانواده، رفتار شگفت انگیز، تحلیل حساسیت و بهبود سیستم. در گام پنجم به تجزیه و تحلیل نتایج پرداخته می‌شود که در قسمت نتایج صورت گرفته است.

۳-۲ مدل انباشت پژوهش

در اینجا، منظور از مدل انباشت پژوهش، مدلی است که واقعیت تحلیل مدل مفهومی بر اساس ارایه مدلی پویا برای تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته شرکت شیشه و بلور اصفهان را نشان داده و جنبه‌های معین از دنیای واقعی در کسب و کارهای کوچک و متوسط را که در ارتباط با مساله تحت بررسی را شرح می‌دهد و به تصویر می‌کشد، و روابط مهم و با اهمیت بین جنبه‌های مختلف متغیرهای مؤثر بر بهبود عملکرد زنجیره تامین حلقه بسته شرکت شیشه و بلور اصفهان را نشان می‌دهد. بر این اساس، مدل انباشت مطابق شکل ۱ برای تحقیق انتخاب شده است. بر اساس این مدل، در تحقیق حاضر به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش شبیه‌سازی در نرم‌افزار Vensim استفاده خواهد شد.

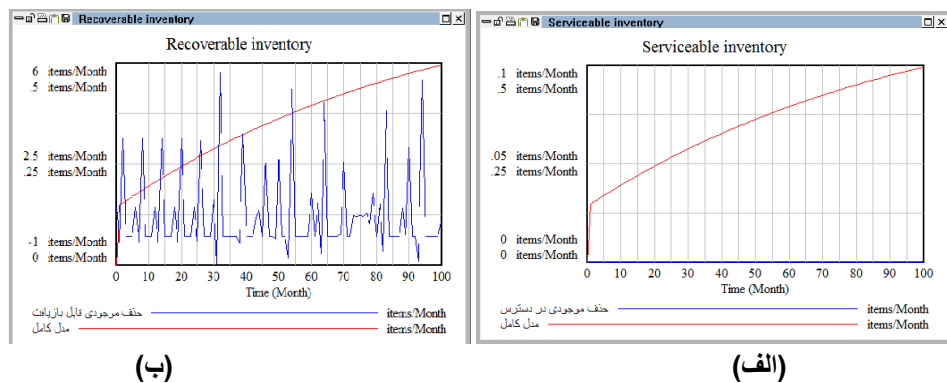
شکل ۱. مدل انباشت

۴ نتایج و بحث

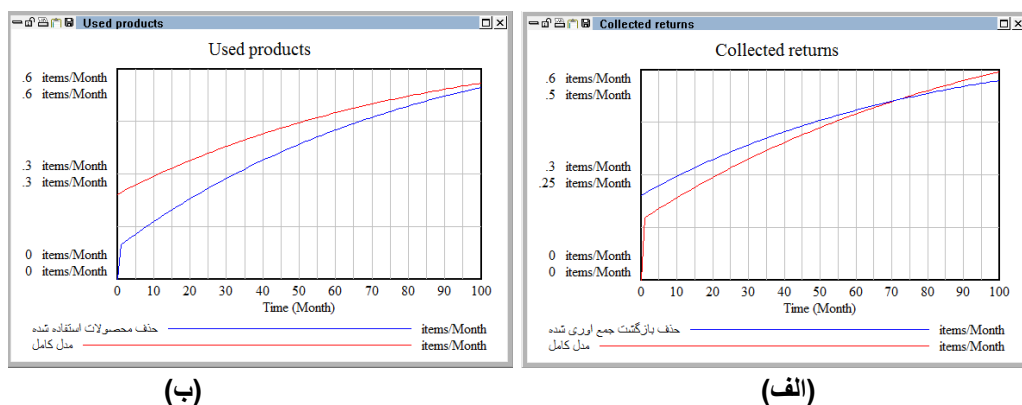
در این بخش نتایج حاصل از اعتبارسنجی مدل بر اساس آزمون‌هایی که در قبل به آنها اشاره شد بیان شده است.

۴-۱ آزمون کفایت مرز

در آزمون برای کفایت مرز باید به این سوال پاسخ داده شود که آیا مفاهیم مهم مرتبط با مساله درون مدل در نظر گرفته شده است؟ نتایج حاصل از مدل ارایه شده پس از حذف قسمت‌هایی از مدل و تغییر مرز مدل مورد بررسی قرار گرفت. تاثیر موجودی قابل بازیافت بر عملکرد زنجیره تامین در شکل ۲ (الف) نشان داده شده است. همان‌طور که خبرگان بر تاثیر موجودی قابل بازیافت در زنجیره تامین شرکت شیشه و بلور اصفهان تاکید داشتند خروجی مدل نیز حاکی از همین واقعیت است. همچنین، تاثیر موجودی در دسترس بر تولید در شکل ۲ (ب) نشان داده شده است. همان‌طور که خبرگان بر تاثیر موجودی در دسترس تاکید داشتند خروجی مدل نیز این تاثیر را نشان می‌دهد. علاوه بر این، در شکل ۳ تاثیر بازگشت جمع‌آوری شده بر تولید محصول (شکل ۳-الف) و تاثیر محصولات استفاده شده بر تولید (شکل ۳-ب) نشان داده شده است. همان‌طور که خبرگان بر بازگشت جمع‌آوری شده بر تولید و محصولات استفاده شده بر تولید تاکید داشتند خروجی مدل نیز این تاثیر را نشان می‌دهد.

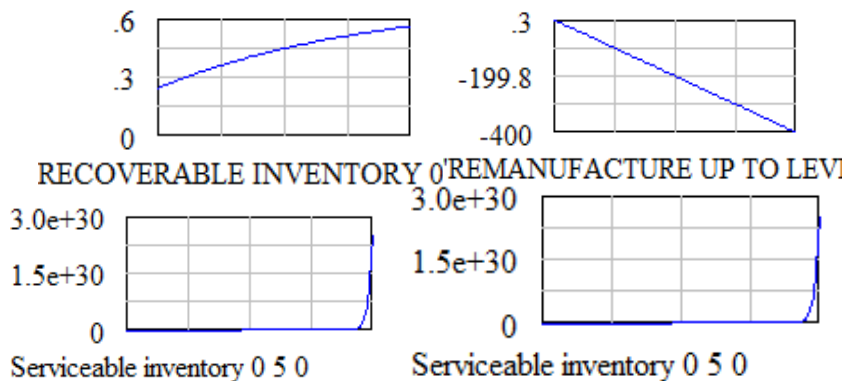
شکل ۲. (الف) تاثیر حذف موجودی قابل بازیافت و (ب) تاثیر حذف موجودی در دسترس

شکل ۳. (الف) تاثیر بازگشت جمع آوری شده و (ب) تاثیر بازگشت جمع آوری شده

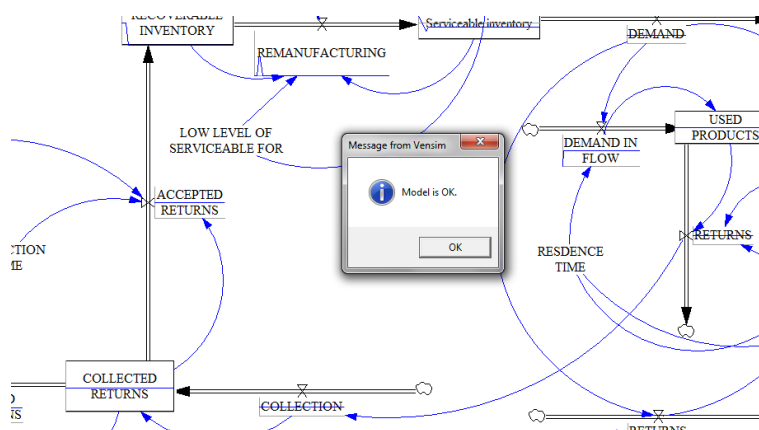
۴-۲ آزمون ارزیابی ساختار

هدف از آزمون ارزیابی ساختار تعیین تطابق ساختار مدل با ساختار توصیفی مرتبط با سیستم و بررسی منطقی بودن قواعد تصمیم در شکل‌دهی رفتار متغیرها و صحیح بودن ساختار معادلات مدل است. به همین منظور بخش‌های مختلف مدل برای تعیین تطابق ساختار مدل با دانش توصیفی موجود مورد آزمون قرار گرفته است که نتایج آن به شرح زیر است. همان‌طور که در شکل ۴ مشاهده می‌شود که افزایش تولید، موجودی در دسترس و قابل بازیافت کاهش می‌یابند.

شکل ۴. ارزیابی ساختار مدل زنجیره تامین حلقه بسته

از آنجایی که در این تحقیق معادلات مربوط به مدل در محیط نرم‌افزار ونسیم نوشته شده است، صحیح بودن ساختار معادلات مدل توسط نرم‌افزار تایید شد که این نتیجه در شکل ۵ نشان داده شده است.

شکل ۵. تاییدیه صحیح بودن ساختار در نرم‌افزار ونسیم

۴-۳ آزمون ثبات ابعادی

در مدل‌سازی پویایی یکسان بودن واحدهای اندازه‌گیری در دو طرف معادلات از اهمیت بالایی برخوردار است و آزمون ثبات ابعادی این موضوع را بررسی می‌کند. از آنجایی که در این تحقیق معادلات مربوط به مدل در محیط نرم‌افزار ونسیم نوشته شده است، صحیح بودن واحدهای اندازه‌گیری توسط نرم‌افزار تایید شد.

۴-۴ آزمون شرایط حدی

آزمون شرایط حدی پاسخگوی این سوال است که آیا مدل هنگامی که ورودی‌های آن در شرایط حدی مانند صفر یا بی‌نهایت قرار می‌گیرند رفتار مناسبی نشان می‌دهد؟ به عبارت دیگر مدل باید در شرایط حدی نیز پایدار باشد؛ برای انجام آزمون شرایط حدی به دو روش می‌توان اقدام نمود: اول اینکه تمامی معادلات به کار رفته در مدل را در شرایط حدی متغیرهای آن‌ها مورد بررسی قرار داد؛ یا این که رفتار مدل در سناریوهایی که در آن‌ها ورودی‌های مدل در شرایط حدی قرار گرفته است، مورد بررسی قرار داد. جدول ۲ نشان‌دهنده‌ی همه‌ی داده‌ها اعم از داده‌های واقعی مربوط به کیس برای انجام آزمون بازتولید رفتار و داده‌های ایجادشده برای انجام آزمون شرایط حدی و بررسی سناریوهای مختلف است.

جدول شماره ۲. داده‌های تحقیق

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
موجودی قابل بازیافت	۰	۱	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۰/۵	۰	۰/۶	۱
موجودی قابل استفاده	۰/۷	۰/۷	۰	۱	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۹	۰/۸	۰	۰/۵
محصولات استفاده‌شده	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰	۱	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۵	۱	۰

وضعیت پنجم: در این وضعیت محصولات استفاده شده در شرایط حدی حداقل و برابر صفر در نظر گرفته

شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۵ جدول ۲ موجود است.

وضعیت ششم: در این وضعیت محصولات استفاده شده در شرایط حدی حداکثر و برابر یک در نظر گرفته

شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۶ جدول ۲ موجود است.

در شکل ۸ رفتار مدل در دو وضعیت پنجم و ششم نمایش داده شده است.

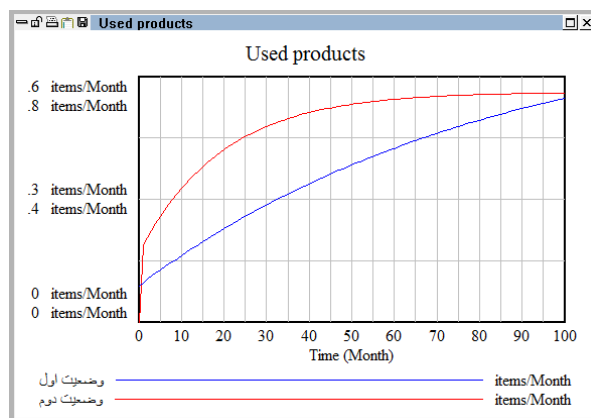
وضعیت هفتم: در این وضعیت بازگشت جمع‌آوری شده در شرایط حدی حداقل و صفر در نظر گرفته

شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۶ جدول ۲ موجود است.

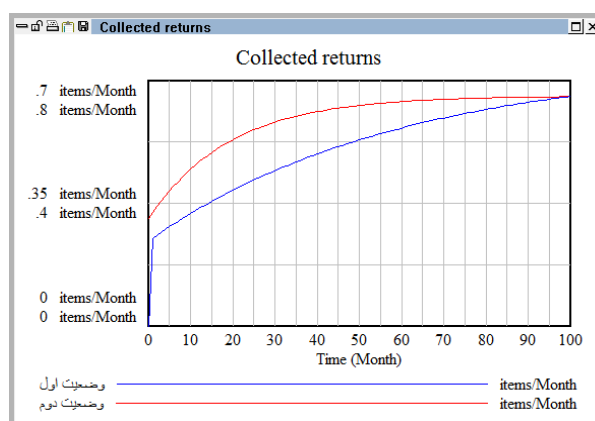
وضعیت هشتم: در این وضعیت بازگشت جمع‌آوری برابر یک در نظر گرفته شده است. داده‌های مربوط به

این وضعیت در ستون ۷ جدول ۲ موجود است. در شکل ۹ رفتار مدل در دو وضعیت هفتم و هشتم نمایش داده

شده است.

شکل ۸. رفتار مدل در حالات حدی متغیر محصولات استفاده شده

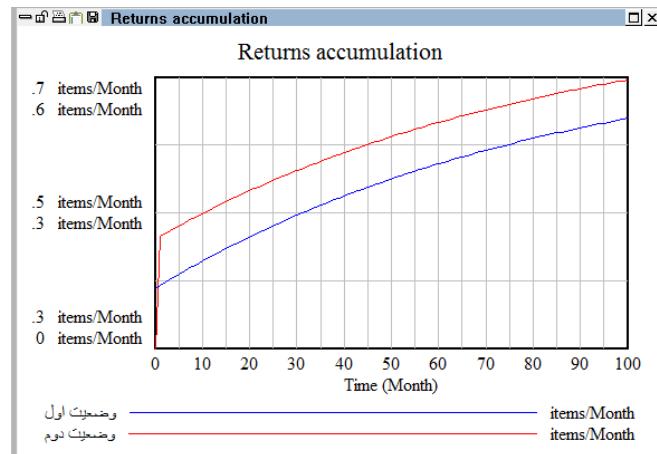

شکل ۹. رفتار مدل در حالت حدی متغیر بازگشت جمع‌آوری

وضعیت نهم: در این وضعیت انباشتگی بازگشت در شرایط حدی حداقل و صفر در نظر گرفته شده است.

داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۸ جدول ۲ موجود است.

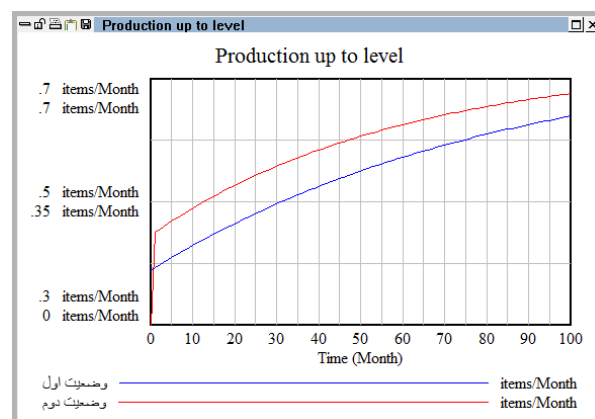
وضعیت دهم: در این وضعیت انباشتگی بازگشت برابر یک در نظر گرفته شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۹ جدول ۲ موجود است. در شکل ۱۰ رفتار مدل در دو وضعیت نهم و دهم نمایش داده شده است.

شکل ۱۰. رفتار مدل در حالت حدی انباشتگی بازگشت

وضعیت یازدهم: در این وضعیت تولید تا سطح تعریف شده در شرایط حدی حداقل و صفر در نظر گرفته شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۱۰ جدول ۲ موجود است.

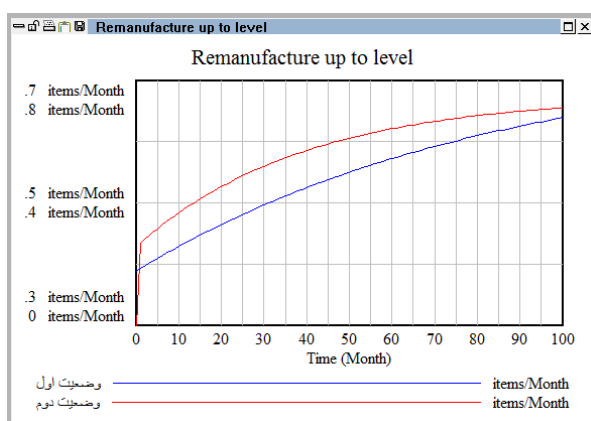
وضعیت دوازدهم: در این وضعیت تولید تا سطح تعریف شده برابر یک در نظر گرفته شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۱۱ جدول ۲ موجود است. در شکل ۱۱ رفتار مدل در دو وضعیت یازدهم و دوازدهم نمایش داده شده است.

شکل ۱۱. رفتار مدل در حالات حدی متغیر تولید تا سطح تعریف شده

وضعیت سیزدهم: در این وضعیت بازسازی تا سطح تعریف شده در شرایط حدی حداقل و صفر در نظر گرفته شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۱۲ جدول ۲ موجود است.

وضعیت چهاردهم: در این وضعیت بازسازی تا سطح تعریف شده برابر یک در نظر گرفته شده است. داده‌های مربوط به این وضعیت در ستون ۱۳ جدول ۲ موجود است. در شکل ۱۲ رفتار مدل در دو وضعیت سیزدهم و چهاردهم نمایش داده شده است.

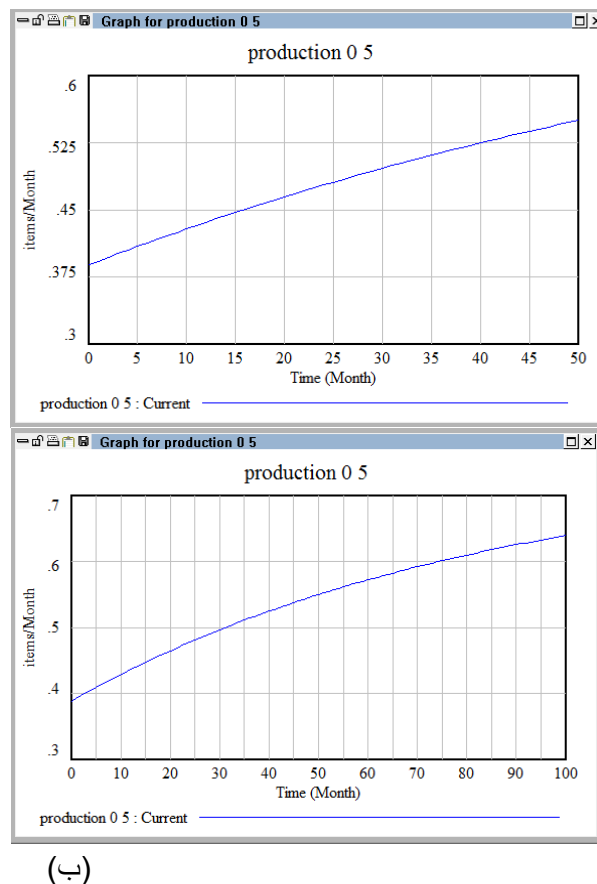

شکل ۱۲. رفتار مدل در حالات حدی متغیر بازسازی تا سطح تعریف شده

با توجه به مطالب مطرح شده فوق در وضعیت اول موجودی قابل بازیافت برابر با صفر در نظر گرفته شده است. در وضعیت دوم موجودی قابل بازیافت برابر یک در نظر گرفته شده است. در وضعیت سوم موجودی در دسترس برابر با صفر و در وضعیت چهارم موجودی در دسترس در شرایط حدی حداکثر و برابر یک است. در وضعیت پنجم محصولات استفاده شده در شرایط حدی حداقل و برابر صفر و در وضعیت ششم محصولات استفاده شده در شرایط حدی حداکثر و برابر یک در نظر گرفته شده است. در وضعیت هفتم بازگشت جمع آوری شده در شرایط حدی حداقل و صفر و در وضعیت هشتم بازگشت جمع آوری برابر یک می باشد. در وضعیت نهم انباشتگی بازگشت در شرایط حدی حداقل و صفر بوده و در وضعیت دهم انباشتگی بازگشت برابر یک می باشد. در وضعیت یازدهم تولید تا سطح تعریف شده در شرایط حدی حداقل و صفر است. در وضعیت دوازدهم تولید تا سطح تعریف شده برابر یک و در وضعیت سیزدهم بازسازی تا سطح تعریف شده در شرایط حدی حداقل و صفر لحاظ شده است. در وضعیت آخر بازسازی تا سطح تعریف شده برابر یک در نظر گرفته شده است.

۴-۵ آزمون خطای یکپارچگی

این آزمون حساس بودن نتایج مدل به انتخاب بازدهی زمانی را نشان می دهد که برای انجام این آزمون بازه زمانی ۵۰ ماهه مدل به ۱۰۰ ماه تبدیل شد که همان طوری که از مقایسه شکل های (۱۳-الف) و (۱۳-ب) برمی آید با نصف کردن بازه زمانی مدل تغییر چشمگیری در رفتار مدل مشاهده نشد.

(ب)

(الف)

شکل ۱۳. (الف) بازه ۵۰ ماهه مدل و (ب) بازه ۱۰۰ ماهه مدل

۵ بحث و نتیجه‌گیری

به طور کلی با توجه به پژوهش‌های پیشین و بررسی‌ها در زمینه‌های مربوط به موضوع این پژوهش می‌توان گفت اگرچه پژوهش‌هایی در حوزه کنترل موجودی انجام شده ولی کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته با استفاده از پویایی‌های سیستمی انجام نشده است که در این پژوهش به آن پرداخته‌ایم. در این پژوهش به تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته با استفاده از پویایی‌های سیستمی در شرکت شیشه و بلور اصفهان پرداخته شد. در پژوهش حاضر بر اساس گام‌های موجود در روش پویایی‌های سیستم، مدل کنترل موجودی در زنجیره حلقه بسته شرکت شیشه و بلور اصفهان پیاده‌سازی شد. مدل ارائه شده در این تحقیق و بررسی اعتبار آن وجود پویایی‌های مفروض در مدل پیشنهادی را تایید نمود این پویایی‌ها در قالب حلقه‌های علت و معلولی چگونگی تاثیرگذاری متغیرهای مدل را بر یکدیگر در طول زمان نشان می‌دهد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش شبیه‌سازی در نرم‌افزار Vensim استفاده شد و بر اساس تحلیل‌های صورت پذیرفته خلاصه‌ای از نتایج به دست آمده به شرح زیر می‌باشد:

- اگر موجودی در دسترس در شرایط حدی حداکثر و برابر یک در نظر گرفته شود، تولید افزایش پیدا کرده که این امر نشان‌دهنده میزان اهمیت وضعیت موجودی در دسترس در زنجیره تامین حلقه بسته شیشه و بلور اصفهان است.

- در حالتی که وضعیت محصولات استفاده شده در شرایط حدی حداقل و برابر صفر در نظر گرفته شود در این صورت شرکت با کاهش تولید همراه خواهد بود.

- اگر شرایط حدی حداکثر و برابر یک در نظر گرفته شود، این امر باعث افزایش تولید شده است و نشان دهنده میزان اهمیت وضعیت محصولات در زنجیره تامین حلقه بسته شیشه و بلور اصفهان است.

- اگر وضعیت انباشتگی بازگشت برابر یک در نظر گرفته شود در این صورت میزان اهمیت انباشتگی بازگشت در زنجیره تامین حلقه بسته شیشه و بلور اصفهان حایز اهمیت می‌باشد.

تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته شامل بررسی (تناوب بازگشتی، بازسازی تا سطح تعریف شده، موجودی قابل بازیافت، بازسازی، موجودی در دسترس، تولید، تولید تا سطح تعریف شده، سطح پایین اصلاح پذیری برای تولید، تقاضا، ارزیابی تقاضا، سطح پایین اصلاح پذیری برای بازتولید، درصد دورریز، در دسترس بودن، عدم بازگشت، بازگشت جمع آوری شده، جمع آوری، زمان بازرسی، زمان باقیمانده، جریان تقاضا، محصولات استفاده شده، بازگشت، ضریب نرخ بازگشت، زمان بازگشت، جریان بازگشت، انباشتگی بازگشت، شاخص بازگشت، سرویس توافق با مشتری، رفتار مشتری، نرخ بازگشت) می‌باشد که هر کدام از این متغیرهای داری سنجه‌هایی می‌باشند. با توجه به آزمون‌های صورت گرفته می‌توان به این نتیجه دست یافت که هر کدام از این متغیرها دارای اهمیت فراوان در زنجیره تامین می‌باشند و ضعف هر کدام از این متغیرها سیستم زنجیره تامین حلقه بسته را ضعیف می‌کند؛ بنابراین می‌توان برای بهبود تجزیه و تحلیل سیاست‌های کنترل موجودی در زنجیره تامین حلقه بسته با استفاده از پویایی‌های سیستمی پیشنهادات زیر را ارائه کرد:

بهبود تمامی متغیرهای تاثیرگذار بر سیاست‌های زنجیره تامین حلقه بسته

مدیریت صحیح موجودی، عرضه و تقاضا سیستم زنجیره تامین حلقه بسته شیشه و بلور اصفهان

مدیریت صحیح ضریب نرخ بازگشت، زمان بازگشت، جریان بازگشت، انباشتگی بازگشت و شاخص بازگشت

مدیریت صحیح موجودی قابل بازیافت، بازسازی، موجودی در دسترس و تولید.

با در نظر گرفتن نتایج حاصل از این پژوهش شرکت شیشه و بلور اصفهان به این قابلیت دست پیدا می‌کند که با توجه به میزان موجودی میزان تولید را افزایش یا کاهش دهد. به دنبال این مساله هزینه‌های بالای نگهداری کالا در شرکت شیشه و بلور کاهش می‌یابد. پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی تقاضاهای مختلف مانند تقاضای وابسته به قیمت، تقاضای وابسته به سطح موجودی و غیره در مدل لحاظ شود. همچنین پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی بحث تورم در مدل کنترل موجودی لحاظ شود.

منابع

- [1] Syed, M.W., J.Z. Li, M. Junaaid, X. Ye, and M. Ziaullah, (2019) An Empirical Examination of Sustainable Supply Chain Risk and Integration Practices: A Performance-Based Evidence from Pakistan. *Sustainability*, 11(19), 5334.
- [2] Li, X., Q. Wu, C.W. Holsapple, and T. Goldsby, (2017) An empirical examination of firm financial performance along dimensions of supply chain resilience. *Management Research Review*.
- [3] Wagner, S.M. and C. Bode, (2008) An empirical examination of supply chain performance along several dimensions of risk. *Journal of business logistics*, 29(1), 307-325.
- [4] Giannakis, M. and T. Papadopoulos, (2016) Supply chain sustainability: A risk management approach. *International Journal of Production Economics*, 171, 455-470.
- [5] Özbayrak, M., T.C. Papadopoulou, and M. Akgun, (2007) Systems dynamics modelling of a manufacturing supply chain system. *Simulation Modelling Practice and Theory*, 15(10), 1338-1355.
- [6] Mehrjoo, M. and Z.J. Pasek, (2016) Risk assessment for the supply chain of fast fashion apparel industry: a system dynamics framework. *International Journal of Production Research*, 54(1), 28-48.
- [7] Song, D.-P., J.-X. Dong, and J. Xu, (2014) Integrated inventory management and supplier base reduction in a supply chain with multiple uncertainties. *European Journal of Operational Research*, 232(3), 522-536.
- [8] Diabat, A., A. Jabbarzadeh, and A. Khosrojerdi, (2019) A perishable product supply chain network design problem with reliability and disruption considerations. *International Journal of Production Economics*, 212, 125-138.
- [9] Sherwin, M.D., H.R. Medal, C.A. MacKenzie, and K.J. Brown, (2020) Identifying and mitigating supply chain risks using fault tree optimization. *IIE Transactions*, 52(2): 236-254.
- [10] Sarkar, A. and P.K. Mohapatra, (2009) Determining the optimal size of supply base with the consideration of risks of supply disruptions. *International Journal of Production Economics*, 119(1): 122-135.
- [11] Gumus, A.T., A.F. Guneri, and S. Keles, (2009) Supply chain network design using an integrated neuro-fuzzy and MILP approach: A comparative design study. *Expert Systems with Applications*, 36(10), 12570-12577.
- [12] Taleizadeh, A.A., F. Haghighi, and S.T.A. Niaki, (2019) Modeling and solving a sustainable closed loop supply chain problem with pricing decisions and discounts on returned products. *Journal of cleaner production*, 207, 163-181.
- [13] Zailani, S., M. Iranmanesh, B. Foroughi, K. Kim, and S.S. Hyun, (2019) Effects of supply chain practices, integration and closed-loop supply chain activities on cost-containment of biodiesel. *Review of Managerial Science*, 23, 1-21.
- [14] Calmon, A.P. and S.C. Graves, (2017) Inventory management in a consumer electronics closed-loop supply chain. *Manufacturing & Service Operations Management*, 19(4), 568-585.
- [15] Amin, S.H., G. Zhang, and P. Akhtar, (2017) Effects of uncertainty on a tire closed-loop supply chain network. *Expert Systems with Applications*, 73, 82-91.
- [16] Saberi, S., M. Kouhizadeh, J. Sarkis, and L. Shen, (2019) Blockchain technology and its relationships to sustainable supply chain management. *International Journal of Production Research*, 57(7): 2117-2135.
- [17] Persian, Ismail; Yousefi Yeganeh, Babak, Moniri, Sessat 524 Alireza, (2017), Integration of pricing, routing and inventory control in the two-tier supply chain, 10th International Conference of the Iranian Operations Research Association, Babolsar, Iranian Operations Research Association. [In Persian].
- [18] Dorigatti, M., A. Guarnaschelli, O. Chiotti, and H.E. Salomone, (2016) A service-oriented framework for agent-based simulations of collaborative supply chains. *Computers in Industry*, 83, 92-107.
- [19] Aghajani, Mojtaba Safaei Qadilaki, Abdul Hamid Aghajani, Hassan Ali, Valipour Khatir, Hassan Ali. (2018), Fuzzy Mathematical Planning Model for Sustainable Supply Chain Design: A Comparative Study, Operational Implementation in Its Applications, Fifteenth Year, Fourth Issue, 149-121. [In Persian].
- [20] Mansoori, Alireza, Iranzadeh, Soleiman, Hadi, Abdullah (2018). , Designing the social performance model of a green supply chain company using fuzzy mathematical programming in conditions of uncertainty, *Journal of Operations Research in its applications*, 15(3), 106-87. [In Persian].

- [21] Rezaei, Sara, Marzieh Gray (2019). Provide a combined inventory control model under seller control with the choice of green supplier in conditions of uncertainty. *Journal of Operations Research in its Applications*, 16 (4), 73-87. [In Persian].
- [22] Mahmoudi, Amin, Mojibian, Fatemeh, Nouri Sabet Afrooz (2019). Provide a mathematical model for selecting suppliers in the supply chain, taking into account inventory control and pricing issues. *Journal of Decision Making and Operations Research*. 4(1). [In Persian].
- [23] Azadi, Z., Eksioglu, S. D., Eksioglu, B., & Palak, G. (2019). Stochastic optimization models for joint pricing and inventory replenishment of perishable products. *Computers & industrial engineering*, 127, 625-642. [In Persian].
- [24] Sharifi, Abdullah, Aghaei, Abdullah, Rahmani, Donya (2019). Simulation of inventory control problem with variable ordering cost with the help of systems dynamics. *Journal of Industrial Engineering Research in Production Systems*. Seventh year. 14, 29-45. [In Persian].
- [25] Akbari, M., Imani, D. M. and Mahmoodjanloo, M. (2017). Optimizing a vendor managed inventory (VMI) supply chain for perishable products by considering discount: Two calibrated metaheuristic algorithms. *Computers & Industrial Engineering*, 103, 227-241 [In Persian].
- [26] Taleizadeh, Ataullah, Salehi, Ali (2014). Potential inventory control model under credit purchase policy. *Journal of Industrial Engineering*, Volume 49. Number. 69-78. [in persian].
- [27] Sterman, J. D. (2010). Does formal system dynamics training improve people's understanding of accumulation?. *System Dynamics Review*, 26(4), 316-334.
- [28] Qasemian Fard, Ehsan, Mousavi Rad, Seyed Hamed. Unallocated electricity in the North Kerman Electricity Distribution Company: Analysis of system dynamics.(2017). *Quarterly Journal of Energy Policy and Planning Research*. 3 (3), 119-145 [In Persian].